

İcmal Məqalə

Artrozların müalicəsində hialuron turşusu preparatlarının tətbiqi

Cəfərov M.A., Kazım E., Yaqubov Ə.V., Sultanov Z.T.¹

¹ Azərbaycan Tibb Universiteti. Travmatologiya və ortopediya kafedrası.

Nəşr tarixi: avqust 2018

*Addresses for Correspondence : Prof.Balakishi Hüseyinov, 41, S.Vurgun street, Baku, AZ1022, Azerbaijan Medical University, Department of Human Anatomy, Email: medun91@mail.ru

Açar sözlər : hialuron turşusu, qonartrozlar, patogenetik təsir.

Qonartrozların kompleks müalicəsində hialuron turşusu preparatlarının effektivliyinin öyrənilməsi.

Rentgenoloji olaraq qonartrozun II və III mərhələsində olan xəstələr əsas (50 xəstə) və nəzarət (26 xəstə) qrupu olmaqla iki yerə bölünüb.Əsas qrupda kompleks müalicənin tərkib hissəsi kimi hialuron turşusu preparatı-ostenil istifadə edilib.Ostenil preparatı 2 ml olmaqla 7 günlük fasilə ilə hər xəstədə 3 dəfə tətbiq olunub. Nəzarət qrupunda olan xəstələrdə isə ənənəvi müalicədən (QSİƏD, xondroprotektorlar, vitaminlər masaj, fiziobalneoterapiya) istifadə edilib.Hər iki qrupda müalicənin effektivliyi 1;3;6 ay müddətində Womak üsulu və effektiv müddətinin müqayisəli qiymətləndirilməsinə görə aparılıb.

Müşahidə zamanı 89% əsas,53% isə nəzarət qrupunda olan xəstələrdə yaxşılaşma qeyd olunub.Belə ki, əsas qrupda hərəkət zamanı ağrının azalması 80%, 15 m-lik məsafədə hərəkət məhdudlugunun azalması 87%, tam funksional bərpa 52%, nəzarət qrupunda isə bu göstəricilər müfəfiq olaraq 50,7%, 52% və 24% olmuşdur. Effektiv baxımından müsbət dinamika əsas qrupda 6-12 ay,nəzarət qrupunda isə 3 aya qədər davam edib.Göstəricilər arasındakı fərq qonartrozların müalicəsində hialuron turşusu preparatlarının müsbət yöndə əsaslı patogenetik təsir etdiyini göstərir.

Qonartrozların II-III mərhələsində hialuron turşusu preparatlarının yüksək effektivliyini nəzərə alaraq kompleks müalicənin tərkib hissəsi kimi artrozların müalicəsində bu preparatlardan geniş istifadə olunması məqsədəuyğundur.

Maliyyə mənbəyi : yoxdur.

Maraqların toqquşması : yoxdur.

Ədəbiyyat siyahısı

1. Kingsbury SR, Gross HJ, Isherwood G, Conaghan PG. Osteoarthritis in Europe: impact on health status, work productivity and use of pharmacotherapies in five European countries. *Rheumatology (Oxford)* 2014;53(5):93747.
2. Hunter DJ, Neogi T, Hochberg MC. Quality of osteoarthritis management and the need for reform in the US. *Arthritis Care Res (Hoboken)* 2011;63(1):31–8.
3. Murphy L, Schwartz TA, Helmick CG, Renner JB, Tudor G, Koch G, Dragomir A, Kalsbeek WD, Luta G, Jordan JM. Lifetime risk of symptomatic knee osteoarthritis. *Arthritis Rheum.* 2008;59(9):1207–13. [PMC free article]
4. Murphy LB, Helmick CG, Schwartz TA, Renner JB, Tudor G, Koch GG, Dragomir AD, Kalsbeek WD, Luta G, Jordan JM. One in four people may develop symptomatic hip osteoarthritis in his or her lifetime. *Osteoarthritis Cartilage.* 2010;18(11):1372–9. [PMC free article]